

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ**

Кафедра публічного управління та адміністрування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Етика бізнесу

Освітньо-професійна програма Маркетинг
спеціальність 075 Маркетинг
галузь знань 07 Управління та адміністрування

Освітньо-професійна програма Економіка підприємства
спеціальність 051 Економіка
галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Освітньо-професійна програма Підприємництво
спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
галузь знань 07 Управління та адміністрування

освітній ступінь бакалавр

Розробник: **Наталія ПАНАСЕНКО**, доцент кафедри публічного управління та адміністрування, кандидат економічних наук, доцент

Полтава
2021/2022

Назва навчальної дисципліни	Етика бізнесу
Назва структурного підрозділу	Кафедра публічного управління та адміністрування навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Панасенко Наталія, к.е.н., доцент <i>Контакти:</i> ауд 494 (навчальний корпус № 4) <i>e-mail:</i> nataliia.panasenko@pdaa.edu.ua
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	075 Маркетинг, 051 Економіка, 076 Підприємництво
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Знання з навчальних дисциплін «Історія та культура України», «Правознавство», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Філософія».

Заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів розуміння системи цінностей, поглядів, норм поведінки ділових людей, формування розвинутої культури менеджменту, ознайомлення із сучасними вимогами бізнес-етикету, ділового одягу, розвитку культури ділового спілкування, накопичення комунікативного досвіду, що сприяє розвитку креативних здібностей студентів, засвоєння студентами основних теоретичних положень та вироблення необхідних практичних навичок, що дозволяють підвищити її ефективність в управлінській діяльності.

Основні завдання навчальної дисципліни: отримання комплексу знань про предмет і специфіку етики бізнесу; ознайомлення з основними підходами й концепціями етики бізнесу; ознайомлення з міжнародними принципами етики бізнесу; вивчення стану вітчизняної ділової культури й тенденцій її розвитку; ознайомлення здобувачів вищої освіти з основами корпоративної культури й корпоративної етики; отримання навичок ведення переговорів із діловими партнерами; сприяння засвоєнню основних правил ділового спілкування та етикету; забезпечення інформацією про норми ділової поведінки, прийняті в міжнародній діловій спільноті..

Компетентності:

загальні:

– здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

– здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області;

– здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

– здатність бути критичним і самокритичним.

фахові:

– здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин;

– здатність дотримуватись етичних, правових та моральних норм в процесі ділового спілкування;

– здатність дотримуватись норм етикету при організації презентацій та ділових прийомів.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Вміти застосувати принципи та норми етикету в діловому спілкуванні.

ПРН 2. Вміти дотримуватись етичних вимог при організації виставок, ярмарків та презентацій.

ПРН 3. Вміти організовувати ділові прийоми.

ПРН 4. Вміти створювати позитивний імідж ділової людини.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Етика бізнесу як навчальна дисципліна. Історія та принципи ділового етикету

Тема 2. Сутність і структура процесу ділового спілкування. Форми ділового спілкування

Тема 3. Критика та її етичні аспекти. Норми етикету при організації виставок, ярмарків

Тема 4. Організація презентацій: норми етикету. Привітання, представлення, титулування

Тема 5. Ділові прийоми. Візитівка в діловому житті

Тема 6. Сувеніри та подарунки в діловій сфері

Тема 7. Імідж. Одяг і манери ділового чоловіка. Одяг і зовнішній вигляд ділової жінки

Тема 8. Національні особливості етики бізнесу

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120.

Кількість кредитів – 4.

Форма семестрового контролю – залік.

Структура навчальної дисципліни за видами занять:

Денна форма навчання

Лекції – 16 год.

Практичні – 24 год.
Самостійна робота – 80 год.

Заочна форма навчання

Лекції – 6 год.
Практичні – 4 год.
Самостійна робота – 110 год.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Робоча навчальна програма, курс лекцій.

Політика оцінювання

Академічна доброчесність. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Полтавської державної аграрної академії та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Оцінювання результатів навчання: Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою. Мінімальний бал для отримання позитивної оцінки – 60, максимальний бал – 100. Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
		виконання завдань на практичних заняттях	розв'язування тестів	виконання завдань самостійної роботи розрізі тем	
1	Етика бізнесу як навчальна дисципліна. Історія та принципи ділового етикету	7,5	2,5	2,5	12,5

2	Сутність і структура процесу ділового спілкування. Форми ділового спілкування	7,5	2,5	2,5	12,5
3	Критика та її етичні аспекти. Норми етикету при організації виставок, ярмарків	7,5	2,5	2,5	12,5
4	Організація презентацій: норми етикету. Привітання, представлення, титулування	7,5	2,5	2,5	12,5
5	Ділові прийоми. Візитівка в діловому житті	7,5	2,5	2,5	12,5
6	Сувеніри та подарунки в діловій сфері	7,5	2,5	2,5	12,5
7	Імідж. Одяг і манери ділового чоловіка. Одяг і зовнішній вигляд ділової жінки	7,5	2,5	2,5	12,5
8	Національні особливості етики бізнесу	7,5	2,5	2,5	12,5
	Разом	60	20	20	100

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
		виконання завдань на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи		
			розв'язування тестів	Контрольна робота	
1	Етика бізнесу як навчальна дисципліна. Історія та принципи ділового етикету		2,5	10	12,5
2	Сутність і структура процесу ділового спілкування. Форми ділового спілкування	5	2,5	5	12,5
3	Критика та її етичні аспекти. Норми етикету при організації виставок, ярмарків		2,5	10	12,5
4	Організація презентацій: норми етикету. Привітання, представлення, титулування	5	2,5	5	12,5
5	Ділові прийоми. Візитівка в діловому житті	5	2,5	5	12,5
6	Сувеніри та подарунки в діловій сфері		2,5	10	12,5
7	Імідж. Одяг і манери ділового чоловіка. Одяг і зовнішній вигляд ділової жінки	5	2,5	2,5	12,5
8	Національні особливості етики бізнесу		2,5	10	12,5
	Разом	20	20	60	100

Рекомендовані інформаційні джерела

Основні

1. Бралатан В. П., Гуцаленко Л. В., Здирко Н. Г. Професійна етика. Київ : ЦУЛ, 2011. 252 с.
URL: http://moodle.nati.org.ua/pluginfile.php/14930/mod_resource/content/1/bralatan_v_p_gucalenko_l_v_ta_in_profesiina_etika.pdf
2. Етика ділового спілкування / Т. Б. Гриценко та ін.; за ред. Т. Б. Гриценко, Т. Д. Іщенко, Т. Ф. Мельничук. Київ: ЦУЛ, 2007. 344 с. URL: http://shron.chtyvo.org.ua/Hrytsenko_TV/Etyka_dilovoho_spilkuvannia.pdf.
3. Харченко С. Я., Краснова Н. П., Юрків Я. І. Етика ділового спілкування: навчальний посібник. Луганськ. : Вид-во ДЗ ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2012. 507 с.
4. Радченко С.Г. Етика бізнесу : навч. посіб. Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 396 с.
5. Грищенко І. М. Підприємницький бізнес: підруч. для студентів ВНЗ. К.: Грамота, 2016. 519 с.
6. Дикинс Д., Фрил М. Предпринимательство и малые фирмы. Київ: Ліра-К, 2014. 448 с.
7. Тягунова Н. М. Спориш О.А. Підприємництво і бізнес-культура. Кредитно-модульний курс : навч. посіб. Київ. : ЦУЛ, 2014. 118 с.

Допоміжні

1. Алексина Т. А. Деловая этика: учебник для академического бакалавриата. М.: Изд-во Юрайт, 2014. 384 с.
2. Бодо Шеффер «Законы победителей. Мудрые истины стратегии успеха». Минск.: «Попурри», 2006. 188 с.
3. Грищенко І. М. Підприємницький бізнес: підруч. для студентів ВНЗ. К.: Грамота, 2016. 519 с.
4. Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема: навч. посіб. для ВНЗ / Ю. Бажал та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. Ю. М. Бажала. К.: Пульсари, 2015. 278 с.
5. Тимошенко Н.Л. «Корпоративна культура: діловий етикет»: навч. посіб. К.: Знання, 2006. 391 с.
6. Петроє О.М. Соціальний діалог як інструмент формування корпоративної політики сучасних підприємств в Україні: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2008. 60 с.
7. Алексина Т. А. Деловая этика: учебник для академического бакалавриата. М.: Изд-во Юрайт, 2014. 384 с.
8. Гребень Н.Ф. Популярные психологические тесты. Минск: Современная школа, 2008. 272 с.

9. Корпоративная социальная ответственность: управленческий аспект / под общей редакцией д.э.н., проф. Беляевой И.Ю., д.э.н., проф. Эскиндарова М.А. М.: КноРус, 2008. 503 с.

10. Смирнов Г.Н. Этика деловых отношений: Учебник для студ. вузов. М.: Проспект, 2006. 183 с.

11. Стахів М. Український комунікативний етикет : навч.- метод. посіб. К. : Знання, 2008. 245 с.

12. Шеламова Г. М. Деловая культура и психология общения: учеб. для нач. проф. образов. 2-е изд., стер. М. : Академия, 2002. 128 с.

Інформаційні ресурси

1. Інтернет-портал для управлінців Менеджмент.com.ua URL: <http://www.management.com.ua/about.php>

2. Сайт електронної бібліотеки. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-text-2031.html>.

3. Сайт онлайн – бібліотеки. URL: http://ualib.com.ua/br_2031.html.

4. Сайт бібліотеки on-line. URL: <http://lib.studentu.org.ua/index.php?do=static&page=men>.

5. Електронне видання «Діловий вісник» - виробничо-практичний журнал Торгово-промислової палати України. URL: <http://www.ucci.org.ua/synopsis/dv/aboutdv.ua.html>.

6. Електронне видання журналу «Контракти». URL: <http://archive.kontrakty.ua/>.

7. Електронне видання популярного ділового журналу «Мир денег». URL: <http://www.mirdeneg.com/>.

8. Єдине повне офіційне періодичне видання нормативно-правових актів України: Офіційний вісник України. URL: <http://ovu.com.ua/>.

9. Електронне видання журналу «Персонал». URL: <http://personal.in.ua/>.

10. Електронне видання «BusinessWeek». URL: <http://www.businessweek.com/>.

11. Електронне видання «Stern». URL: <http://www.stern.de/>.

12. Електронне видання «Focus». URL: <http://www.focus.de/>.

13. Електронне видання «ParisMatch». URL: <http://www.parismatch.com/Actu-Match/Environnement/>.